

КА БИБЛИОТЕКА, Државно Одвјетништво
 Издање уторком, четвртом и суботом.
 ПРЕДПЛАТА: за Српљевину, ОХС
 мјесечно Д 15; тримјесечно Д 40;
 за Италију мјесечно лира 6; по
 једини број 30 центева; одлагање
 по цјенику. Поједини број Д 1-50.

ДАЛМАТИНСКИ РАДИКАЛ

Поштарина плаћена у готову.
 Издаје: Окружни Одбор Народне
 Радикалне Странке у Шибенику.
 Одговорни уредник: Шпиро Такић.
 Телефон број 60.
 Штампана: Нова Штампарија - Шибеник.

Година II. ШИБЕНИК, четвртак 29. марта 1923. Број 70.

ШТО САДА?

Ovo je pitanje koje se sada najviše čuje, a nema nikoga da na nj dade precizan odgovor. I onaj, koji je pozvan da na to pitanje odgovori, još se uvijek drži zakopan. Radić još nije rekao ni jedne riječi kakvo će držanje zauzeti prema Beogradu. Pa džaba što Radić šuti, ali ni njegova štampa ne govori ništa o njegovim namjerama. Sva Radićevska štampa, od »Obzora« pa do »Slobodnoga Doma« puni stupce samo hvalospjevima o pobjedi Radića i Hrvatsva, tvrdeći da su ovi izbori bili »plebiscit za Hrvate«. Ali ta ista štampa ni jednom riječi ne govori šta oni sada hoće.

To je jedna činjenica, na koju treba prstom pokazati. S druge pak strane opaža se, veoma jasno, da je Radić uočio raspoloženje kod radikala. Oni su odlučni i spremni na najenergичnije mjere, ako bi Radić pokušao da izvede bilo kakav protudržavni akt. Radić je veoma oprezan, naročito u ovim trenucima, pa se oprezno izražava o svojim namjerama.

Nekim nestrpljenjem očekivali smo 25., misleći da će nam taj dan donijeti bar neko razjašnjenje, bar neku odluku Radića i njegovih drugova. Taj dan je došao i prošao, a da nam nije donio ništa. I mi danas znamo još manje o držanju i namjerama Radićevim, nego što smo to znali prije 25. marta. Ali ipak je taj dan pokazao nešto. Pokazao je, da se Radić promijenio, našao i увидio, da je svaka njegova akcija van parlamenta jalova i štetna, u prvom redu za nj samoga.

Hoće li u Beograd? U tom pogledu Radić još nije donio odluku. Htio bi da ostane i dalje u Zagrebu, da ne popusti, »ali jeste nešto što ga naprijed kreće«. Radić misli, da bi njegov put u Beograd, značio za nj ličnu kapitulaciju, a za njegov pokret, za radićevštinu, raspad.

On — Stjepan Radić, predsjednik »miroljubive i čovječanske republike« — da dogje u Beograd, da kapitulira?!

I dok Radić tako misli, mi mislimo drukčije, naime da bi njegov nedolazak značio kapitulaciju. I dalje, još za pune četiri godine, produžiti politiku apstinencije bila bi velika glupost, pa kad ona dolazi i od samoga Radića. On to osjeća. A pokušati kakav glupi ispad bilo bi još i gore.

Sada se Radić nalazi pred dilemom. Vidi dobro da je daleko zašao na stranpaticu, u apsurd, da je došao do duvara. I sad treba da se odluči. Ali izgleda da Radić nema toliko snage da se odluči da pogje u desno. On uvijek da griješi, zna da njegova greška škodi najviše njemu i onima koje zastupa, ali on ipak neće da prizna tu grešku, neće da pogje drugim putem, za koji i sam uvijek da je bolji, ispravniji, korisniji.

Mi stojimo na biljezi! Ko hoće s nama iskrena i bratska rada i dogovora, neka dogje. Mi nismo ni sitničari ni zlopantila. Velika je i plemenita duša našega naroda. Širokogrudnost je njegova neizmjerana. On sve oprašta i zoboravlja, kad je za dobro, za sreću naroda i Otdžbinje. Srpski narod stoji svijetla lica i otvoreno veli: ko hoće s nama iskreno i bratski neka dogje i primičemo ga kao brata, najmilijeg brata!

Danas nije doba sentimentalnosti. Život ne pozna romantizaciju. Stvarnost je tu. I za to Radić, kao i svi oni, koji su mu dali svoje povjerenje, neka dobro promisle šta hoće. Radić

treba da se odluči, a što prije tim bolje. Više nema vremena čekanju. Vrijeme prolazi i ne vraća se nikad. Treba znati izrabiti momenat, jer bi doenje moglo biti kasno. A to bi se najviše osvetilo Radiću i od toga bi najviše trpili oni, koji su mu dali moć da odlučuje u njihovo ime.

I na posljednjem svome zboru, Radić i njegovi drugovi, kao i njihova štampa, viču na sva usta, da je moguć sporazum između Srba i Hrvata, samo — vele oni — treba sa srpske strane pokazati dobre volje i popustljivosti. Neizmjereno puta je ta dobra volja pokazana sa srpske strane, možda i više, nego što se smjelo, a u popuštanju — odričući se svoje krvlju nakvašene i slavom ovjenčane zastave, grba itd. — Srbi su pokazali toliko plemenitosti, kao ni jedan narod. Žrtvovali su sve svoje svetinje za bratski sporazum. Pa za dobru volju i za popustljivost srpski je narod i sada. Samo ta dobra volja, ta popustljivost treba da se osjeti u Narodnoj Skupštini u Beogradu. Ako Radić i hrvatski dio našega naroda uistinu hoće sporazum, neka pogje ondje gdje treba da pogje. I tim će pokazati da uistinu želi sporazum.

Redukcija činovnika u Italiji.

Sudbina Zadra.

Ministarski je savjet u Rimu zaključio da ukine u Italiji 4 vrhovna suda, 4 apelaciona suda, 57 tribunala i 550 kotarskih sudova.

Onamo nije posložio još sada jedan zajednički vrhovni i kasacijski sud, već ih je bilo 5, a sada će biti samo jedan u Rimu. Između 4 apelaciona suda što će se ukinuti, nalazi se i Prizivni sud u Zadru, koji će sada biti pripojen onome u Anconii, a onaj u Trentu biće pripojen onome u Veronii.

Osim toga je odlučeno, da se ukine vojničko opasno stanje u Zadru i radi toga će se vojska smanjiti na najmanji broj vojnika. Zbog toga će ostati pusto i prazno još nekoliko velikih zgrada i palača. Već ima na desetke lijevih kuća i stanova i koji stotinjak soba za iznajmljenje, ali se nema come. Ozbiljni ljudi su zabrinuti i kukaju šta se dogodilo od grada u kome je bilo ugodno živjeti u svakom pogledu. Prije je dolazila sva sila stranaca ne samo iz okolice, nego iz cijele Dalmacije kao u glavni grad, a sad su svi lokali prazni. Dolaze kadgod patrioti iz Italije da organizuju kakvu svečanost inaštitku ili gimnastičku i slično, ali mnogima od tih, mještke da oni troše i ostave koju liru, daju se banketi i bicchierate. Omladini, koja ne razmišlja i nekima koji su još dobro namješteni, nije briga za ovo današnje i buduće stanje grada i gragjanstva. Mnogi su se nadali, da će im i sada sipati lire kao za vrijeme okupacije, ali su se počeli uvjeravati da toga više nema.

Osim suda, biće ukinute i sve ostale direkcije, kao pošta i telegrafa, financija i druge. Broj činovnika, kojih je nekada Zadar bio pun, a već sada je malen, svesti će se na najmanji broj potrebit za jedan gradić bez okolice.

Da ih pak malo umire, ministarstvo je odlučilo da u zgradi, gdje je prije bila učiteljska škola u Arbanasima, smjesti jedan odio tvornice duhana koji će ovisiti o upravi u Poli. Obecavaju iz Rima još nekoliko stvari, ali se bojimo da će ova obećanja ostati kao i ona admirala Millo, raznih senatora Rava, Marconi i drugih, koji su im ne samo obećavali, nego se i kleli,

da će okupirana Dalmacija ostati pod Italijom. Srećom da su Zadranii čeljad, koja se na sve prilagodi. Kad bi im se Milio gdjejed prikazao, svi su ga gledali u delirijumu kao kakvo izvanredno biće, a malo vremena poslije, morao je potajno da bježi ispred razjarene rulje, koja bi ga bila raznijela da ga je uhvatila.

Zapinju kola.

Radić je razgovarao i sa Spahom i sa Korošcem, ali nije ništa zaključio. Kao što je to obično kod Radića, Spaho ne može da ugje u jedan jedinstveni blok sa Radićem, jer on nije republikanac i jer on neće da apstinira poput Radića, već da ide u Beograd, u Skupštinu, kamo ga je narod i birao i tamo da radi i stvara odluke. Takogjer Radić nije bio sretniji ni sa Korošcem. Klerikalna stranka hoće da nastavi svoj rad u Skupštini i ne će da vodi politiku apstinencije. I sada Radiću ne preostaje ništa drugo, već da i on smota skute i pogje u Beograd, gdje će ga čekati i Spaho i Korošec, da s njim zajedno stvaraju plan za daljnji rad. I na taj način Radića vode svi putevi u Beograd.

Osim ovoga Radić nailazi i na druge poteškoće i neprilike. I u samim njegovim redovima počelo je nešto da se mijša. Dva njegova poslanika, Kordić i Milinarić izjavili su, da oni idu u Beograd bez obzira na to, da li će Radić ići ili će ostati i dalje u svojoj krijžari u Zagrebu i odatle voditi politiku. Prije nego je Radić slutio, njegova su kola počela zapinjati. On je uvjeren, da bi moglo doći vrlo brzo do sporazuma, kad bi on sa svojim poslanicima došao u Beograd, pa uza sve to, on još koleba, ne odlučuje se.

Отвор Народне Скупштине.

Нова Народна Скупштина отвара се 16. априла. Свим посланицима, па и Радићевим послата су правомоћи. Још се ништа незна да ли ће Радић са својим друговима поћи у Beograd или не. Према неким вјестима из Zagreба, држи се сигурним, да Радићевим неће поћи одмах у Beograd, већ да ће у исто пријеме, док буде засједала Народна Скупштина они држати конференције у Zagreбу. Кад се парламентарна ситуација прочисти, и према расположењу својих бирача, они ће одлучити о свом даљњем раду. Држи се пак, да сам Stjepan Radić неће уопште поћи у Beograd, већ да ће остати у Zagreбу.

Ревизија избора у Босни?

Муслимански министри Омеровић и Шерић жалили су се код министра председника Пашинга, да су агитатори Спахишоваца у Босни и Херцеговини агитирали са Кемал-пашином. Прије ове и овакве агитације др. Спахо имао је слаб изглед у успјеху на изборима. Утирало је, да су Спахиини агитатори неколико дана прије избора дијелили потајно слике Кемалпашине међу муслиманске бираче. У парламентарним се круговима говори, да ће се од верификационог одбора нове Скупштине тражити, да се због тога избори у Босни и Херцеговини поинште, јер се у изборима агитационо недовољним средствима. У редовима др. Спахе настао је страх, јер држи да би у случају ревизије избора изгубили много.

Влада и Радић.

Према новинским вијестима г. Пашић стоји на гледишту, да се са Радићем не може прије преговарати, док не дође у Скупштину. Све његове изјаве, чине и намјере влада стално и будно прати да ли су у складу са државним законима и Уставом. Покуша ли Радић да учини штогод против постојећих закона и против Устава, влада ће употребити сва законита средства да томе стане на пут.

Становиште Радићеваца.

У последњем броју осврнули смо се на скупштину Радићеваца од 25. марта и на говор Радића, а данас доносимо резолуцију, која је на тој скупштини била примљена.

1. Одређује се становиште хрватског народа, које је истовјетно са становиштем, заузетим 28. новембра 1918.

2. Одређује се коначни правац Радићеве политике у будућности.

3. Споразум са Србијом мора да се постигне на основи федерације у оквиру међународно признатих граница.

4. Резолуција о трећој тачки гласи: „Хрватско народно аустуљство сматра, да је наша политика према политици Краљевине СХС најбоље ушедена према европским (!) приликама и најбоље одговара гледишту хрватском и свјетском (!). Ово гледиште одговара зато, јер је хрватски народ у том оквиру тако уједињен, како још није био у историји. Како је у том оквиру и начелно сједињен искључиво територијом државе Хрватске (Хрватска, Славонија и Далмација), каква је Хрватска била у низу година од 1852. год., док није 1918. год. потпуно уједињена и кад Краљевина Хрватска, Славонија и Далмација са Ринјеком и Међумурјем добила потпуно самосталност.

5. Одређује се Радићево становиште према законима, одредбама и уредбама досадашњих влада.

6. Одређује се Радићево становиште према данашњој влади.

7. Одређује се, да се парламенат има третирати по модерном европском (!) духу као институција морала (!).

Резолуција аакључује, да Срби и Хрвати сачињавају српско-хрватски народ, али не може бити споразума без обостраног потпуног признања и равноправности.

Градња личке жељезнице.

Према саопштењу министарства саобраћаја радови на изградњи пруге Госпић—Книн у пуном су току. Стручњаци увјеравају, да ће сви радови на тој прузи бити довршени још у току ове године. 30 километара ове пруге гради сплитско грађевно подухеће, а остали дио сама држава у својој режији. До љета ће се рад још више повећати.

D' Annunzio на помолу.

Иницијативом riječke legije, у казалишту »Fence« одржан је велики јавни састanak. Govorio је одвјетник Freschi тумачећи »Ustav Karmara«, како га је оно своједобно, 12. septembra 1920., дао D' Annunzio.

D' Annunzio је упutio је Cardone tri brojovke: на Depolija: »Ja danas u sebi podnosim sve boli i svad pogreške onog, kojeg sam ja prozvaо gradom života; али као u septembru 1919. moja groznica ištekuje već одређени čas велике revindikacije«. Na dr. Grossicha: »За мене испоручи свим вјерницима, да сам вјеран и увјек спреман«. Kap. Host-Venturiu: »Borci ne mogu još да napuste борбу«.

Prosvjeta i naše selo.

Mного се је kod nas govorilo i pisalo о našem selu, о njegovim potrebama, а највише о prosvjeti на selu. U том pravcu bilo је доста pokušaja, али ni jedan nije uspio. Prije или kasnije svaki је propao. То се тумачило на разne načine. Čak је nekima то služilo као dokaz, да је naš seljak nepristupačan за kulturu. I tako је jedno по jedno društvo propadalo, neka за uvijek, а neka да opet poslije uskrsnu и opet propanu. Ti су pokreti propadali не radi toga što је naš seljak nepristupačan kulturi, već što kod тих pokreta, у velikoj većini, nije bilo pravoga sistema у prosvjetnom radu, а još više за то што nije bilo prave ljubavi и ustrajnosti. Prvo razočaranje bio је и poraz.

Pojedina društva, која су osnovana у gradu и od građana, који često nisu ni zavirili у selo, а neki су od njih ušli у društvo samo onako, zalazila су на sela, držala predavanja, često puta »učevnа« и seljaku posve nepristupačna, pa nije čudo što ја selo prema takvoj prosvjeti, takvoj kulturi, ostalo hladno да не kažemo pasivno.

Prosvjeta и unapregjivanje našega sela не može doći из vana, из grada. Она mora да dođe из samoga sela. Izvana dolazi politura, која је često opasna; dolazi nadriučjenost, која је pravi otrov за narodnu dušu«, veli prof. Novljan. I то је ono zašto naše selo »nije volilo« kulturu, бježало је od nje.

Taj problem treba riješavati drukčije. U samim selima treba osnivati prosvjetne škole. Treba се čuvati unositi vanjsku polituru, а nastojati pomoći seljacima да samostalno duševno rade. Na selima treba osnivati narodne škole, за muške и за ženske, јер је žena čuvarica onoga što је čovjek izradio, јер она је odgovornost, која је pravi otrov за narodnu dušu«, veli prof. Novljan. I то је ono zašto naše selo »nije volilo« kulturu, бježало је od nje.

Izgledi u dobar rod pšenice.

Velike poplave koje су pre desetak dana nanosile našoj zemlji ogromnih šteta izgleda да су за sobom ostavile и neku korist. Tako се јавila из Vojvodine, нарочито из subotičке okoline, да radi prošle poplave postoje vrlo dobri izgledi за ovogodišnju žetvu. Voda је nanijela на oranice mnogo mulja, па nije nanijela nikakve štete pšenici zimici. Jednako је konstatirano, да се obradilo više zemlje nego lani, па се već sada opaža veći dovoz pšenice на tržište.

Priljubljenje Srema Vojvodini.

Ministarski savjet riješio је на predlog min. pravde и finansija, да delegat min. finansija у Novom Sadu vrši sve funkcije за sremску oblast, koju је dosad vršio finansijski delegat у Zagrebu. Prema tome од sada Srem pripada finansijskoj Vojvodini, а не više Hrvatskoj. Ovo riješenje ваži за sve administrativne poslove, koji се tiču ministarstva finansija. Ministar pravde referisao је с правне strane о prelazu Srema у područje Novog Sada.

Наши дописи.

Дрниш, 28. марта.

(Исхрана — Тифус — Деаерттери). Државна помоћ народу је дошла у скрајни час. Више се није могло чекати и народ је био почео губити вјеру. Али кад је храна дошла, а такођер и бескаматни ајам, народ је видио, да га није заборавила влада и да они у Београду воде рачуна о потребама и невољама народним. Такођер се дијели и храна и садикомима дувана. С овом помоћи држава је прискочила народу у велике у помоћ. Само ово није доста. Потребе су велике и још је далеко до жетве. Народу треба државне помоћи и већ сада треба на томе радити.

У селу Кричкама већ од неколико мјесеци краја тифуса. Лијечници тврде да је пјегави. Било је оболело десетак особа, од којих је седам умрло, а три су још болесне. Тешко да и оне прекуже болест. Подухете су неке мјере опрема, велико неке, јер према опасности болести треба подухети строжије мјере. Додуше неколико је кућа затворено, али ипак сељаци долазе пред те куће и стоје у непосредној близини, а некад се чак и дотичу. Осим тога, обитељи које су затворене, немају у кући ништа, сиромашне су, те би им општина, као и покрајинска управа морала прискочити у помоћ храном. Неки од њих немају ни круха у кући. Такођер би требало куће окречити. То није велики трошак, а нужда је велика. Сад наступају топлији дани и ако се тифус почне ширити, може захватити велике димензије и проширити се на читаву крајину као и на сам Дрниш. Мислимо да ће Здравствени Одсек у Сплиту, као и Покр. Управа и наша општина оване посетити више пажње и оним невољницима прискочити у помоћ, а не их једноставно затворити у кућу, да у њој гладују, а ван ње да им све пропада.

Наша општина обилује са деаерттерима. Радићеви агитатори, који су пред народ агитовали за републику и наговарали борбу да не иде у војску, успјели су донекле. У Кљацима има више деаертера, који су чак и наоружани. То жандари добро знају, али мало о том воде рачуна. Чак је један кљачки жандар пред сељацима бранио деаертере, док је други пуцао у једно село, које је пријетило републиканцима и викало против Радића. Наравно кад су интереси државе повјерени оваковим жандарима, није чудо што је и наша села захватио вал републиканства и мржња против краља и државе. Иа Кљака, гдје би требало појачати број жандара вијерних и способних, мисли се жандарска касарна пренијети у Кричке, гдје је чисто сувишна, а гдје је додуше за вријеме Аустрије, била, по аустријском схваћању, најпотребитија. Прва је дужност наших власти да испитају рад наших жандара и прочисте оно што је неваљало и штетно. Заповједништво VI. жанд. бригаде у Сплиту требало би да више пази на рад жандара.

Скупштина »Prosvjete«. У недjelju 25. ов. мј. српско-просвјетно друштво »Prosveta« у Сарајеву, одржало је изванредну главну скупштину. Рiješено је, да се уврсти нова категорија чланова, који би имали да плаћају 3 динара мјесечно, те да се апелује на утемељаче и добротворе друштва, да накондно уплате разлику између predratne чланарине и данашње. Poslije опшного referata г. Vasilja Grgičа, riješeno је, да остане досадашњи размјер izdataka за појединце и за просвјетивање маса са 3:1, те да се наставе радови на пољу просвјетивања маса.

Поправљање државних зграда по Далмацији. Јављивају из Београда, да је влада вотирала svotu од 110.000 динара за поправку неких monopolskih зграда у Далмацији, и то у Metkoviću, Vrgorcу и Imotskom.

Градске вијести.

Pažnja pretplatnicima. Pošto koncem ovoga mjeseca završava tromjesečje, g. a. pola godine izlaženja lista, to molimo svu gg. pretplatnike da podmirimo svoje račune, jer ćemo u protivnom slučaju biti prisiljeni obustaviti im daljnje izlajenje lista. Cijena je listu na mjesec 5 dinara, a za tri mjeseca 40 dinara. — Jprava „Dalmatinskoga Radikala“.

Litne vijesti. Pakjučer je stigao u naš grad, po privatnom poslu, g. Miško Komnenović, ovotražani pošanič radikalne stranke za srez (čator—Ecegnovi). S istim su parobrodom putovali nezabrani kandidati dr. Smodiaka, dr. Vojnović i Franić, a dan prvo, otputovalo je davde put Zagreba i Beograda dr. Dulibit.

Uspjeli reljefi. Naš mladi umjetnik T. Tašković iz Driša izradio je u gipsu reljefe Kralja Oslobođitelja, Kralja Aleksandra i našeg ogle Nikole Pašića. Reljefi su izrađeni u velikom i malom formatu, a cijena im je poznata od 50 i 35 dinara. Reljef Kralja Oslobođitelja je vrlo uspješni rad. Izloženo čelo, orlovski nos, oštri i pronicivi pogled kao da su fotografski nimitjeni, tako su vjerno izrađeni. Takogje je reljef Pašićev jedan vrlo lijepi i uspješni rad i daje umjetnika, koji zna i umije da zaviri u dušu ljudi. Ovi uspješni radovi trebali bi da budu ukras svake naše rodoljubne kuće, kao i uroda. Reljefi se mogu dobiti u dućanu Mila Trive.

Splitski gjaci u Šibeniku. Grupa gjaka trgovačke akademije sa direktorom g. Bradanovićem i još nekoliko nastavnika posjetila je Šibenik. Gjaci su razgledali jučer grad, a danas su bili u Skradinu na vodopadu Krke. Večeras putuju natrag.

Ipravak. Sa strane općine upozoreni smo, da je prilikom nedavnog prolaska kroz Šibenik bra. Nintića, gradska uprava poslala tajnika g. Široviću, da u ime grada pozdravi ministra.

Engleska i naše Primorje. Jugoslavenska Express Agencija zaključila je sporazum sa brodnim društvom Elerman u Liverpoolu za direktnu plovidbu sa istočne engleske obale do Gruške Luke kod Dubrovnika i sa društvom Cunard Linijom, koja će opet sa zapadne Engleske obale plovidu u Gruško pristanište. Ovo je nova saobraćajna veza znatajna po našu trgovinu, jer time se uvodi direktan saobraćaj iz srednje Engleske i našeg Primorja, pošto su do sada brodovi pretovarivali robu na otoku Malti.

Ubrzavanje poštanskog prometa. Da bi pisma, što prije stizavala na odlegnata mjesta, donio je ministar saobraćaja u sporazumu sa ministrom pošta odluku, da brzi vozovi, kada usretnu na stanicama putničke vozove, prime od njih vječće s pismima. I na taj način biće će dospjeti adresantu u ruke.

Nova odredba glede svetkovanja praznika. Ministarstvo Vjena zamolilo je Ministarstvo za Socijalnu Politiku, da u pravilnik za radnike unese odredbu o svetkovanju praznika i trgovačkim, industrijskim i drugim poduzećima na principu, da ni jedna vjeroispovijest nije dužna svetkovati praznike duge koje vjeroispovijesti.

Fotografske snimke Šibenika. Već nekoliko dana boravi u Šibeniku splitski fotograf Stjepan, snimajući najljepše i najinteresantnije predjele ovoga starodrevnoga grada. Iz tih fotografija općina će učiniti album i zbirku dispozitiva za reklamu Šibenika po našoj domovini i po inozemstvu. Osim ovoga je općina pozvala

Brzobjavne i telefonske vijesti

(Posebni izužestaji „Dalmatinskog Radikala“).

Mjere protiv Radića.

Vlada budno pazi na njegov pokret. — Izjava ministra Pravde.

BEOGRAD, 29. Ministar Pravde dr. Laza Marković primio je novinare i govorio im o Radiću, o njegovom proglašenju i daljnjim posljedicama. Radićeva je rezolucija — veli — izazvala interesovanje radikalne vlade kao i same stranke, već i radi toga, što Radićev program ugrožava interese države i osnovne uslove državne egzistencije u budućnosti. Radić je na svom posljednjem zboru govorio iskreno i time se je izjavio protiv države i protiv narodnog napretka. Radić navaljuje na današnji Ustav. Traženje promjene Ustava po demokratskom shvaćanju nije nedopustljivo. No nejasnoća Radićeva u ovom pogledu i nagovještjanje na neki način promjene Ustava, silu vladu da, kao odgovorni čuvar Ustava i zakona, mora voditi računa. Prema Radićevom putu vlada će udesiti svoju reakciju. Radić je prikriven jer se boji da otkrije sav svoj rad.

Vlada ne može na nikoji način pregovarati sa Radićem kao predstavnikom posebne Hrvatske i njenog narodnog zastupstva, pošto mu to ne može i ne smije priznati.

O bloku Radić—Korošec—Spaho, izjavio je ministar, da Korošec i Spaho kao predstavnici protivnih narodnih struja, ne bi mogli u društvu s Radićem tražiti respektovanje onih narodnih zahtjeva, koje oni zastupaju, a to je zapreka tome bloku i to će priječiti da se on ostvari. Tu su tri posebna shvatanja i posve različiti interesi, gdje jedan drugog isključuju.

Na koncu je ministar rekao, da Radić apeluje na Srbe, kao da su Hrvati prema Srbima građani drugoga reda, dok ovo izjednačenje Radić nije nikada tražio, a nije ga ni mogao tražiti, jer je ravnopravnost svih plemena i svih vjera zajamčena Ustavom, a to je najbolja garancija.

Novinari su iz razgovora sa ministrom dobili dojam, da vlada ne misli ni u kakvu slučaju popustiti Radiću ni najmanje, te da je odlučna da svaki eventualni njegov pothvat najenergiječnije suzbije. Ni vlada, a ni radikalna stranka neće nikakvih pregovora voditi sa Ra-

dićem, dok on ne dogje u Beograd i u Skupštinu. Jedinstvo države i poštivanje zakona vlada će čuvati i braniti.

Opet špijuni u Vojvodini.

BEOGRAD, 29. Poslije svih poznatih špijunskih alera u Vojvodini, jučer je ponovno otkrivena nova špijunska banda, koja svojom organizacijom prelazi sve dosadašnje. Utvrđeno je, da su ovu bandu poslali u našu državu „Probugjeni Mađžari“, da ispitaju naše unutarnje prilike. Našim je vlastima uspjelo uhvatiti četiri člana te bande, koji su dali dosta podataka o svojoj akciji i ostalim članovima. Pored toga je utvrđeno, da im je bilo naređeno, da otpočnu kod Mađžara u našoj državi propovjedati ideju o velikoj Mađžarskoj. Jučer popodne sva su četiri predata novosadskom načelniku, koje će ih nakon izvida izručiti sudu.

Radić-Korošec-Spaho.

ZAGREB, 29. Jučer nije bilo nikakvih sastanaka između Stjepana Radića i Spaha. Korošec je još prekjucher otputovalo sa svojim poslanicima u Ljubljano. Prema tome može se zaključiti, da je odmah na konferenciji prvoga dana bio stvoren zaključak o zajedničkom radu ovih triju stranaka. Baza sporazuma je zajednički zahtjev da se revidira ustav a isto tako zajednički zahtjev autonomije Hrvatske, Slovenije i Bosne.

U nekim pak pitanjima naročito u pogledu forme države, republikanske ili monarhističke te pitanja polaska ili nepolaska u Beograd nisu stvorene nikakove odluke. Izgleda, da se baš u tim pitanjima veoma razilaze, jer Spaho, ne samo što je izraziti monarhista, već hoće svakako da ide u parlament u Beograd. Spaho putuje danas u Sarajevo.

Naši optanti iz Mađžarske.

NOVI-SAD, 29. Danas je stigla oveća grupa naših optanata iz Mađžarske. Nekoliko dana zadržać se ovdje, a onda odlaze na Kosovo.

Lozanska konferencija.

LONDON, 29. Lozanska konferencija imala bi se sastati drugom polovicom aprila i konačno urediti grčko-turski spor i pitanje bližeg istoka.

operatore tvornice filmova „Jugoslavijo“, da se i u filmu snime najmarkantnija i najkarakterističnija mjesta ovog starog Krešimirova grada.

Pokrajinski zbor Jug. Matice. Uprava Jugoslavenske Matice glavne podružnice u Splitu, sazivlje pokrajinski zbor za 14. i 15. aprila. Javlja to i ovim putem svojim podružnicama na znanje i ravnjanje. — Uprava Jug. Matice.

Čirilica. I ako postoji min. naređenje da po svim zvanjima i uredima, table i drugi natpisi moraju biti ispisati i latinicom i čirilicom, ipak ima mnogo ureda, koji se ne drže propisa. Ko dogje u sud, dulje na prizemlju vidi nekoliko natpisa povrh vrata u oba pismena i baš, kako je za ove krajeve propisato, prvo latinicom, pa onda čirilicom, ali već na drugom i trećem spratu toga nema. Ne vjerujemo da čirilice nema, jer tobože kome kopa oči, ali i kad bi to bilo, treba uzeti u obzir, da sada na ovdašnji okružni i zemaljski sud dolazi naroda, koji zna samo čirilicu, ništa manje od onoga, koji se služi samo latinskim pismenima. Pa najposlije, ako se na sudu ne vrše naređenja, onda kako se može zahtjevali, da ih viši prosti i neutli svijet. Po dućanima se pazi, s razlogom, da li su na predmetima tablice sa cijenama i prekršitelje se pri-

javljuje vlastima koje ih kazne, a te iste vlasti ne drže se propisa.

Ženska Narodna Zadruga u Šibeniku. Pri sakupljanju milodara za gladnu Zagoru, utjeerala je svotu od dinara 11.229, koju darovaše: po din. 1000 Jadranska Banka podr. Šibenik; po din. 500 Banke: Slavenska, Srpska, Zadr. Gospodarska, Općina Šibenik, Društvo „Monte Promina“. Vimako trg. društvo Zagreb i privatnici Dr. N. Subotić, Stipe Šare, Ant. Šupuk; po din. 300 Vilim Beroš; po din. 200 Dr. J. Gazari, Marica Juras Bora, Jadranska Plovidba, Okružna Banka; po din. 150 Dr. Dominis, Dr. Dragutin Montana; po din. 100 Mg. Lj. Montana, B. Milošević, Sal. Drutter, G. S. Matavulj, Joso Drezgac, Braća Iljadica, Dr. S. Spalatin, Dr. Josip Pasini, Dr. Neven Čošić, Dr. Matačić, Lušić i drug. Jadrorna Josip, Dr. Meichsnler, M. Jakovljević. P. Kovačev, Dr. M. Kožul, I. Grubišić, Hekt. Plančić, R. Magazin, Braća Makale, direktor Ježina; po din. 60 Šime Tarle. (Nastaviće se).

NUDIMO. Suvu i soljenu slaninu u svakoj količini. — Kojić i Bosiljkić, Mitrovica (Srem).

Iznajmljuje se odmah dva lokala. Upitati kod Srpske Banke, podružnice Šibenik.

PALMA
 Каучук рете
 и потплате

Prednosti!

Jeftinije
 i
 znatno
 trajnije
 nego od kože!
 Zашtita
 protiv vlage
 i zime!

BANCA DALMATA DI SCONTO D. D.
 PODRUŽNICA ŠIBENIK

Prima uloške na knjižice i na tekući račun. - Eskomptira mjеnice. - Obavlja sve burzovne naloge te isplate na sva tuземna mjesta. - Izdaje čekove i kreditna pisma. - Financira трговачка, obrtna i industriјална poduzeća. - Obavlja sve шtedioničke i bankovne poslove najkulantnije.

Brzoјавни naslov: DALMASCONTO.

21

JOSIP JADRONJA
 ŠIBENIK

Agencija ovlaštena od Ministarstva za Sociјalnu Politiku. - Otpremanje putnika u Ameriku sa najbržim parobrodima svijeta.

— ODLAZAK IZ ŠIBENIKA SVAKIH 8 DANA —

PREVOZNA CIJENA:
 za Buenos Aires Talijanskih lira 867—
 za New-York Dolara 105—

Za sve daljnje upute kao i za vozne karte obratite se
 Agenciji Jadronja - Šibenik.

ПРВА И НАЈМОДЕРНИЈА ДАЛМАТ. СЛАСТИЧАРНИЦА НА ЕЛЕКТР. ПЕЋ

СТЕВО МАНДИЋ

Телефон: Број 31. Бројеве: Стево Мандић.

ШИБЕНИК - главна улица

Обскрбљена најразноврснијим бомбонима и слашкицима за сваку сезону, те најфинијим ликерима и дезертним пићима.

ДНЕВНО СВЈЕЖЕ ПОСЛАСТИЦЕ.

Препоручује се нарочито за израђивање најфинијих торта, кроканата и т. д. са исписима и орнаментиком за забаве, венчања и остале пригоде.

КОНОБА СТАРОГ ДЕСЕРТНОГ ВИНА „МАРАШТИНА“
и Спумантног вина (Шампањац)
ВАСО ЧОК и ЈОВО ПАКЛАР ШИБЕНИК (Далмација)

STIPE ŠARE - ŠIBENIK (Dalmacija)

Telegrami: ŠAREST - VELIKOPRODAJA ŽITARICA I ZEMALJSKIH PROIZVODA - Telegrami: ŠAREST

20

Uspješno se oglašuje u „Dalm. Radikalu“